

Convenant aardbevings- en toekomstbestendige scholenbouw

De ondergetekenden:

1. De Nationaal Coördinator Groningen, te dezen vertegenwoordigd door Hans Alders;
2. De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, dr. Jet Bussemaker;
3. De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Sander Dekker;
4. De Stuurgroep Scholenprogramma, in dezen vertegenwoordigd door Bé Schollema; en
5. De Consultatiegroep Scholenprogramma, in dezen vertegenwoordigd door Dick Henderikse.

OVERWEGENDE dat

- als gevolg van de gaswinning uit het Groningenveld scholen aardbevingsbestendig gemaakt moeten worden;
- het gewenst is dat in combinatie met dit aardbevingsbestendig maken tevens maatregelen genomen worden die bijdragen aan de toekomstbestendigheid van de onderwijshuisvesting in de regio;
- er een scholenprogramma gaswinningsgebied is dat zich richt op het binnen vijf jaar aardbevings- en toekomstbestendig maken van 101 schoolgebouwen in de deelnemende 9 gemeenten in de provincie Groningen die te kampen hebben met de gevolgen van door gaswinning geïnduceerde aardbevingen;
- er binnen het scholenprogramma door iedere gemeente een Programmaplan Huisvesting Scholen is opgesteld;
- de Minister van Economische Zaken op 6 juni 2016 aan de Tweede Kamer heeft bekendgemaakt dat het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap € 50 miljoen beschikbaar stelt voor het scholenprogramma door middel van een overboeking naar de begroting van EZ van € 3 miljoen vanaf 2017 en dat ten behoeve van de verduurzaming van de scholen het Ministerie van Economische zaken € 23,5 miljoen beschikbaar heeft gesteld;
- afspraken gemaakt moeten worden over de toekenning en uitkering van deze rijksbijdrage;
- besluitvorming over het scholenprogramma plaatsvindt in de Gecombineerde Stuur- en Consultatiegroep.

komen de ondergetekenden het volgende overeen:

Artikel 1. Het scholenprogramma is onderdeel van dit convenant.

Artikel 2. De Nationaal Coördinator Groningen voert regie over het scholenprogramma.

Artikel 3. Het Accountteam Leerlingendaling van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap ondersteunt de schoolbesturen in het zoeken naar oplossingen voor de gevolgen van leerlingendaling.

Artikel 4. De gemeenten verplichten zich een maximale inspanning te plegen om er voor te zorgen dat het gemeentelijke huisvestingsplan zoals binnen het scholenprogramma is opgesteld, wordt uitgevoerd en afgerond uiterlijk 1 januari 2021. Ieder half jaar rapporteert iedere gemeente over de voortgang aan de Gecombineerde Stuur- en Consultatiegroep.

Artikel 5. De ondertekenaars spannen zich in om zoveel mogelijk de kansen te benutten om te komen tot een toekomstbestendig onderwijsaanbod in de regio (anticiperen op krimp, omvang scholen, duurzaamheid en onderwijskwaliteit).

Artikel 6. De ondertekenaars komen het volgende overeen inzake de uitkering van de rijksbijdrage à € 73,5 miljoen:

- a. De rijksbijdrage wordt uitgekeerd als decentralisatie-uitkering in het Gemeentefonds aan de deelnemende gemeenten. De verdeling van de rijksbijdrage over de gemeenten is vastgelegd in de notitie Scholenfonds gaswinningsgebied d.d. 20 september 2016 . Deze notitie is onderdeel van dit convenant (bijlage 1).
- b. De basis van de verdeling van de rijksbijdrage over de gemeenten is het aantal te realiseren vierkante meters per gemeente zoals dit uit de gemeentelijke huisvestingsplannen voortvloeit (bijlage 2).
- c. De verdeling en de uitkering van de rijksbijdrage is voor de jaren 2016, 2017 en 2018 vastgelegd en wordt conform lid e voor het jaar 2019 en verder, eind 2018 definitief bepaald.
- d. De uitkering vindt met toepassing van lid c en e conform de volgende jaarreeksen plaats:

Verdeling	2016	2017	2018	2019	2020	2021->2035*
€23,5 mln EZ via Gemeentefonds	€17.625.000	-	-	€5.875.000	-	
€50 mln OCW via Gemeentefonds		€3 mln	€3 mln	€3 mln	€3 mln	€3 mln

* uitgangspunt is rente van 1 %. Dat betekent een looptijd van 19 jaar met een bedrag voor rente en aflossing van € 3 miljoen per jaar.

- e. De gemeenten rapporteren op 1 september 2018 over de voortgang van de gemeentelijke programmaplannen huisvesting scholen aan de Nationaal Coördinator Groningen. Tevens vindt een integrale evaluatie door het Accountteam Leerlingendaling plaats van het scholenprogramma op basis van de gerealiseerde leerlingendaling en geactualiseerde prognoses. Op basis van deze rapportage en evaluatie vinden in de tweede helft van 2018 een

actualisatie van het scholenprogramma en een herijking plaats van de verdeling van de resterende rijksbijdrage en worden, op basis van het advies van de Gecombineerde Stuur- en Consultatiegroep, de bedragen per gemeente voor 2019 en verder, opnieuw bepaald door de Nationaal Coördinator Groningen met instemming van de convenantspartijen t.a.v. de bijdrage die wordt geleverd aan het scholenprogramma.

- f. Indien gemeenten en schoolbesturen tussentijds substantiële wijzigingen willen aanbrengen in huisvestingsplannen die gevolgen hebben voor de overeengekomen vierkante meters, wordt dit eerst aan de Gecombineerde Stuur- en Consultatiegroep voorgelegd. De Gecombineerde Stuur- en Consultatiegroep adviseert aan de Nationaal Coördinator Groningen die hierover met instemming van de convenantspartijen t.a.v. de bijdrage die wordt geleverd aan het scholenprogramma beslist. Met substantieel wordt bedoeld wijzigingen meer dan 5% ten opzichte van de aangegeven vierkante meters zoals deze uit het programmaplan voortvloeien.

Artikel 7. Dit convenant treedt vanaf de dag van ondertekening in werking en loopt tot 1 januari 2021.

Aldus overeengekomen en ondertekend te Den Haag op 28 oktober 2016.

.....
Hans Alders
Nationaal Coördinator Groningen

.....
dr. Jet Bussemaker
Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

.....
Sander Dekker
Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

.....
Dick Henderikse
Namens de Consultatiegroep Scholenprogramma

.....
Bé Schollema
Namens de Stuurgroep Scholenprogramma

Bijlage 1

Scholenfonds gaswinningsgebied

**Naar een aardbevingsbestendige én
toekomstbestendige onderwijshuisvesting**

STATUS definitief

OPDRACHTGEVER 11 gemeenten en 17 schoolbesturen

PROJECTNUMMER 200 01

AUTEURS Coen Weusthuis en Alex Visser

GRONINGEN 20 SEPTEMBER 2016

Weusthuis Associatie

1 Inleiding

Het scholenprogramma richt zich op het aardbevingsbestendig maken van 101 schoolgebouwen in 9 gemeenten in Groningen die te kampen hebben met de gevolgen van door gaswinning geïnduceerde aardbevingen. In combinatie met dit aardbevingsbestendig maken worden tevens maatregelen meegenomen die bijdragen aan de toekomstbestendigheid van de onderwijshuisvesting in de regio

Het scholenprogramma is inmiddels vergevorderd in termen van besluitvorming op gemeentelijk niveau. In een aantal gemeenten is de besluitvorming over de gemeentelijke programmaplannen afgerond. Voor andere gemeenten zal dat in de komende maanden geschieden. Daarmee komt de programmafase ten einde en kan worden overgegaan tot uitvoering. In een aantal gemeenten is daarmee overigens al een begin gemaakt.

Los van een mogelijke enkele verschuiving tengevolge van de definitieve besluitvorming kan het scholenprogramma nu als volgt in beeld worden gebracht. Van de 101 bestaande schoolgebouwen worden:

- 60 schoolgebouwen aan de onderwijsfunctie onttrokken
- 41 schoolgebouwen bouwkundig versterkt
- 29 nieuwe schoolgebouwen gerealiseerd
(brede scholen en integrale kindcentra)

Op dit moment huizen er 109 scholen in deze 101 schoolgebouwen, welke ressorteren onder het bewind van 17 schoolbesturen. Na afronding van het scholenprogramma resteren er 92 scholen in 66 schoolgebouwen. (NB: In 4 gevallen komt een versterkt schoolgebouw samen met een nieuwe school in 1 vernieuwd schoolgebouw.) Dat zijn 17 scholen en 35 schoolgebouwen minder dan heden ten dage.

In principe draagt NAM de kosten van het **aardbevingsbestendig** maken van een bestaand schoolgebouw of stelt de geraamde kosten daarvoor bij wijze van bouwdepot aan de gemeenten beschikbaar als bijdrage in de kosten van vervangende nieuwbouw.

Tegelijkertijd heeft de regio ingezet op het **toekomstbestendig** maken van de onderwijshuisvesting. Dat richt zich op:

- vervangende nieuwbouw om desinvesteringen te voorkomen en
- kwaliteitsambities die het "kale" – minimum - kwaliteitsniveau van het vigerend Bouwbesluit overstijgen. Daarbij is het Kwaliteitskader Huisvesting Ruimte-OK als richtsnoer aangehouden.¹

¹ Kwaliteitskader Huisvesting Ruimte Onderwijs en Kinderopvang (OK) – PO-Raad, VNG, kenniscentrum Ruimte-OK, *werkversie maart 2014*

2 Verdelingsmodel Rijksmiddelen

2.1 Tekort op "kale" nieuwbouw

Uitgangspunt van het scholenprogramma is altijd geweest dat de financiering van het tekort op de "kale" nieuwbouw randvoorwaardelijk is voor de realisatie van het scholenprogramma. De voorgenomen transitie in de onderwijshuisvesting kan pas plaatsvinden als dit tekort door externe bijdragen wordt gedekt. In het verlengde van dit uitgangspunt zou de eerste inzet gericht moeten zijn op het financieren van dit tekort met de hiervoor genoemde Rijksbijdragen.

gemeente	te kort "kale" nieuwbouw
Loppersum	€ 1.758.875
Bedum	€ 373.167
Delfzijl	€ 5.782.841
Eemsmond	€ 69.589
Appingedam	€ 14.889.944
Ten Boer	€ 882.957
Slochteren	€ 5.111.711
Menterwolde	€ -
Hoogezand	€ 1.400.283
	€ 30.269.367

Tabel 1: Gemeentelijke tekorten op "kale" nieuwbouw

2.2 Toekomstpakket

2.2.1 Uitgangspunten budgetverdeling

In het rapport "Investering en Financiering scholenprogramma" van begin dit jaar zijn – destijds voorlopig – de volgende regels aangehouden voor de berekening van het (normatieve) budget voor het toekomstpakket:

1. bouwkundige versterking (BV) € 500,- p/m²
 - *praktijkgericht bepaald*
2. vervangende nieuwbouw (VN) € 450,- p/m²
 - *normatief bepaald*

gerealiseerd. Aanvullend zal door beide gemeenten een afspraak moeten worden gemaakt over de huidige boekwaarde van De Sikkels, het gebouw in de gemeente Delfzijl van het Eemsdelta college voor VMBO onderwijs.

Wanneer besluitvorming over het haalbaarheidsonderzoek een locatie in de gemeente Delfzijl laat zien, bepalen de gemeenten Appingedam en Delfzijl gezamenlijk hoe te komen tot inzet van de beschikbare middelen.

Voor nieuwbouw van de campus in het stedelijk gebied Appingedam-Delfzijl is bovenop de m²-bijdrage (€ 250,- p/m²) voor het toekomstpakket, additioneel € 2,5 mln gereserveerd voor campusontwikkeling c.a.

2.2.2 Gemeentelijke budgetten toekomstpakket

Het totaal beschikbare budget voor de toekomstpakketten kan worden berekend als de resterende Rijksbijdrage na aftrek van het budget voor financiering van het tekort op "kale" nieuwbouw:
 € 73.500.000 - € 30.269.367 = € 43.230.633.

Nu het Rijk minder middelen beschikbaar heeft gesteld dan het (normatief) berekende tekort komt de budgetindicatie per verhoudingsgetal uit op € 183,- in plaats van € 250,-.

<u>Bouwkundige versterking</u>	<u>budgetindicatie</u>	<u>verhoudingsgetal</u>
• Grote schoolgebouwen > 3.000 m ²	€ 183,- p/m ²	1,0
• Reguliere schoolgebouwen 1.000 m ² < x < 3.000 m ²	€ 366,- p/m ²	2,0
• Kleine schoolgebouwen < 1.000 m ²	€ 512,- p/m ²	2,8
<u>Vervangende nieuwbouw</u>		
• Grote schoolgebouwen > 3.000 m ²	€ 183,- p/m ²	1,0
• Reguliere schoolgebouwen 1.000 m ² < x < 3.000 m ²	€ 329,- p/m ²	1,8
• Kleine schoolgebouwen < 1.000 m ²	€ 439,- p/m ²	2,4

Tabel 2: Voorstel budgetverdeling toekomstpakket

Op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten zijn de gemeentelijke budgetten voor het toekomstpakket als volgt berekend. (zie tabel 3)

3 Eindbeeld

3.1 Rijksbijdrage per gemeente

Opgeteld kunnen de individuele gemeenten de volgende Rijksbijdragen tegemoet zien:

gemeente	tekort "kale" nieuwbouw	toekomst- pakket	totale Rijksbijdrage
Loppersum	€ 1.758.875	€ 2.692.626	4.451.501
Bedum	€ 373.167	€ 2.796.555	3.169.722
Delfzijl	€ 5.782.841	€ 5.572.244	11.355.085
Eemsmond	€ 69.589	€ 6.989.942	7.059.531
Appingedam	€ 14.889.944	€ 7.296.147	22.186.091
Ten Boer	€ 882.957	€ 2.420.486	3.303.443
Slochteren	€ 5.111.711	€ 4.125.809	9.237.520
Menterwolde	€ -	€ 2.058.438	2.058.438
Hoogezand	€ 1.400.283	€ 9.278.385	10.678.668
Totaal	€ 30.269.367	€ 43.230.633	73.500.000

Tabel 4: Totale Rijksbijdrage per gemeente

In totaal is € 73,5 mln aan Rijksbijdrage beschikbaar voor mede - financiering van het scholenprogramma. De gemeenten zullen aanvullend de boekwaarden van de af te stoten schoolgebouwen à € 44,5 mln moeten afwaarderen (zie paragraaf 3.1.1) én de bijkomende kosten moeten financieren welke op verzoek van de NCG in het afgelopen voorjaar voorlopig zijn geraamd op circa € 35 mln. De 4 categorieën bijkomende kosten waren in het oorspronkelijke rapport "Investering en Financiering Scholenprogramma" immers wel aangeduid, maar slechts *pm* geraamd:

1. restwaarde af te stoten schoolgebouwen cq. schoollocaties
2. waar nodig kosten van 1e inrichting (lesmateriaal en meubilair)
3. investeringen onderwijs gelieerde functies (vnl. sport en kinderopvang)
4. grondkosten

In het bedrag van € 35 mln zijn ook meegenomen de kosten van onderwijshuisvestingsprojecten die géén onderdeel zijn van de vervangende nieuwbouw van het scholenprogramma. Nu de voorbereiding van deze projecten reeds was gestart bij aanvang van het scholenprogramma kwamen ze onder de nieuwbouwregeling te vallen. Ook extra kosten voor het herstel/renovatie van (Rijks)monumenten zijn – voorzover bekend - meegenomen.

- De eerste uitkering van 75% vindt plaats in het najaar van 2016 en de laatste uitkering van 25 % in 2019. Op deze manier loopt de bevoorschotting vanuit het Rijk vooruit op het aangaan van de (financiële) verplichtingen door de gemeenten.
- Tussen partijen wordt een convenant opgesteld waarin afspraken worden gemaakt over de herijking van het scholenfonds in 2018. De definitieve bijdrage in 2019 is afhankelijk van deze herijking.
- de structurele bijdrage van het MvOCW via het MvEZ middels een aanvullende uitkering via het Gemeentefonds uitkeren aan de gemeenten, te beginnen in 2017 met een looptijd van 19 jaar.

Dat leidt tot het volgende eindbeeld:

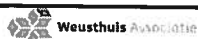
gemeente	totale Rijksbijdrage per gemeente	relatief	bijdrage à fonds perdu totaal	bijdrage à fonds perdu 2016 75%	bijdrage à fonds perdu 2019 25%	structurele bijdrage p/jaar 19 jaar
Loppersum	€ 4.451.501	6,1%	€ 1.423.269	€ 1.067.452	€ 355.817	€ 181.694
Bedum	€ 3.169.722	4,3%	€ 1.013.449	€ 760.086	€ 253.362	€ 129.376
Delfzijl	€ 11.355.085	15,4%	€ 3.630.537	€ 2.722.903	€ 907.634	€ 463.473
Eemsum	€ 7.059.531	9,6%	€ 2.257.129	€ 1.692.847	€ 564.282	€ 288.144
Appingedam	€ 22.186.091	30,2%	€ 7.093.512	€ 5.320.134	€ 1.773.378	€ 905.555
Ten Boer	€ 3.303.443	4,5%	€ 1.056.203	€ 792.152	€ 264.051	€ 134.834
Slochteren	€ 9.237.520	12,6%	€ 2.953.493	€ 2.215.120	€ 738.373	€ 377.042
Menterwolde	€ 2.058.438	2,8%	€ 658.140	€ 493.605	€ 164.535	€ 84.018
Hoogezand	€ 10.678.668	14,5%	€ 3.414.268	€ 2.560.701	€ 853.567	€ 435.864
Totaal	€ 73.500.000	100,0%	€ 23.500.000	€ 17.625.000	€ 5.875.000	€ 3.000.000

Tabel 5: Uitkeringen richting gemeenten

Tabel 5 maakt duidelijk welke jaarlijkse bijdrage à fonds perdu de individuele gemeenten in 2016 en 2019 kunnen verwachten en welke structurele bijdrage via het Gemeentefonds met ingang van 2017 gedurende 19 jaren als aanvullende uitkering aan de gemeenten toevalt.

Bijlage 2

Scholenprogramma
versie 14 september 2016

gemeente	bestaande scholen	bestaande schoolgebouwen	nieuwe schoolgebouwen	totale oppervlakte
Loppersum	De Roemte		1.740	
	Prinses Beatrix			
	Wicher Zitsema		1.556	
	Wister			
	Crangeborge		728	
	Bongerd			
	Wicher Zitsema	932		
	Abt Emo	577		
	De Zandplaat	498		
	De Wilgenstee	504		
		2.511	4.024	6.535
Bedum	Togtemaarschool		1.451	
	RA Venhuisschool		772	
	Akker			
	De Haven	394		
	De Horizon	756		
	St Walfridus	970		
	De Regenboog	2.089		
	gymzaal Venhuisschool	250		
		4.459	2.223	6.682
Delfzijl	Jan Ligthart			
	Tasveld			
	t Zigt		3.197	
	De Zaal			
	OLV St der Zee			
	Farmsumerborg		886	
	De Garven			
	Basissch de Vore		1.706	
	brede school Noord (deel A)		1.586	
	Fiepko Coolman		1.570	
	De Burcht			
	De Woldridders		568	
	Meedhuizen			
	De Waarborg		2.197	
	De Munte			
	De Blinke			
	EDC De Sikkel		0	
	De Windroos	940		
	Het baken	790		
	brede school Noord deel B	3.798		
	Hilleglo	910		
	Nrd poort E&M	3.350		
		9.788	11.710	21.498
Eemshoofd	Brunwerd		2.584	
	Koning WA school			
	De Schelp			
	Dr. RJ Damschool		1.039	
	Roodschool		100	
	De Rank		200	
	Klinkenborg	780		
	Onnema	533		
	Noordkaap	2.365		
	De Sterren			
	HH Simonides	581		
	J de Vries school	1.002		
	BS Usquert	890		
	HHC Uithuizen	11.448		
	HHC Warffum	5.010		
		22.609	3.923	26.532
Appingedam	EDC Pastorielaan 11 HAVO/VWO		4.636	
	EDC Eelwerd Pro/EDC De Sikkel			
	NPC Opwierderweg - MBO		9.173	
	Bladergroenschool		1.470	
	De Delta			
	KC Opwierde	5.440		
	KC Olingertil	4.308		
		9.748	15.279	25.027

Scholenprogramma
versie 14 september 2016

gemeente	bestaande scholen	bestaande schoolgebouwen	nieuwe schoolgebouwen	totale oppervlakte
Ten Boer	De Fontein		1.208	
	De Til			
	De Hulfer	2.373		
	De Poort	1.091		
	Garmerwolde	489		
	Woltersum	376		
	De Wieken/Schalm	607		
		4.936	1.208	6.144
Slochteren	De Kinderboom		1.307	
	De Wegwijzer			
	Oetkomst		886	
	Ruitenvelde (schooldeel)			
	Springplank			
	Zonnewijzer		3.241	
	Eemsdelta college Siddeburen			
	De Wiekslag	1.147		
	De Meent	1.024		
	De Ent	473		
Menterwolde	Borgstee	6.696		
	Ruitenvelde (MF-deel)	878		
		10.218	5.434	15.652
Hoogezand	De Wegwijzer		200	
	De Tandem	2.541		
	Insp. Amerika school	2.882		
		5.423	200	5.623
Hoogezand	Regenboog (Troelstraalaa)		1.586	
	't Vlot		0	
	CSG Locatie Rehoboth			
	Theo Thijssen Boswijk			
	Theo Thijssen dislocatie VH		3.589	
	St. Antoniuschool			
	De Hoeksteen			
	De Schakel		2.744	
	De Tweemaster			
	St. Gerardus Majella			
Hoogezand	Het Ruimteschip			
	Nico Bulderschool		3.229	
	SSBO Zwaikom			
	Lichtbron (v. H.kerkstraat)	957		
	AJ LvdS 6	958		
	AJ LvdS 4	13.764		
	Galloen	984		
	Van Heemskerkschool	1.762		
	Heldemeer	1.926		
	Walstraschool	1.066		
Hoogezand	Jan Ligthartschool	708		
	WA Scholenschool	967		
		23.092	11.148	34.240
Totaal		bestaand	nieuw	totaal
		92.784	55.149	147.933

groot	> 3.000 m ²	53.814	23.824	
regulier	1.000 m ² < x < 3.000 m ²	22.546	26.985	
klein	< 1.000 m ²	16.924	3.840	
		93.284	54.649	147.933
		-500	+500	
		92.784	55.149	147.933
NB:				
Combi BV + VN meegenomen als BV (+ 500 m ² BV en - 500 m ² VN)				